

Statusnotat for Havørreden Tilbage til Gudenåen

14. september 2026

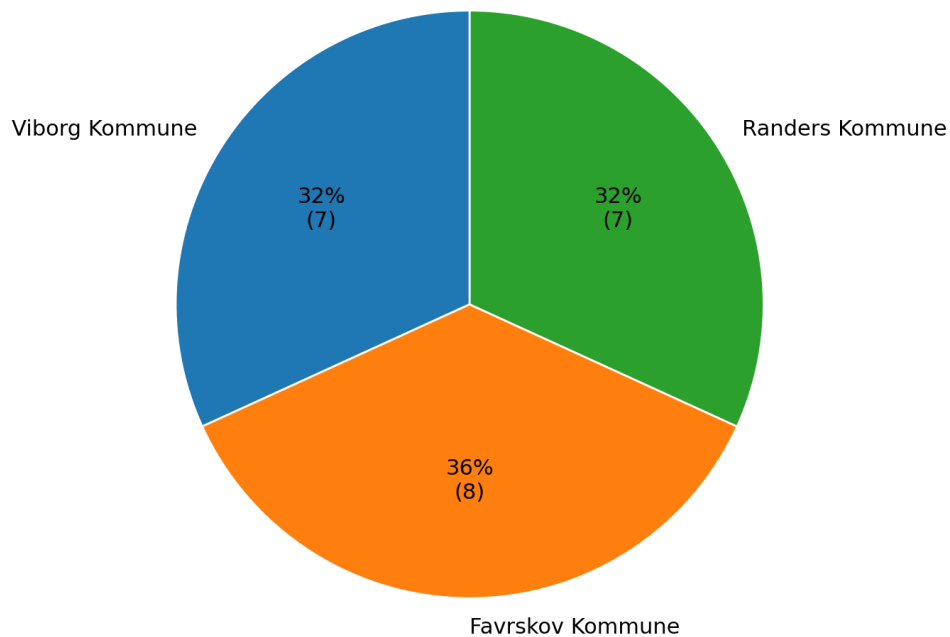
Projektleder: Niels Åge Skovbo for Viborg, Randers og Favrskov Kommuner

Foreløbigt udførte og planlagte projekter pr. dags dato i vandløb med udløb til Gudenåen

Projektfordeling mellem de tre kommuner

Projektindsatser fordelt på kommuner Havørreden Tilbage til Gudenåen

Opgjort efter særskilt beskrevne lokaliteter og delstrækninger i statusnotatet.
Monitorering er ikke medregnet som selvstændigt projekt.

22 beskrevne projektindsatser: Viborg 7, Favrskov 8, Randers 7. Monitorering er ikke medregnet som selvstændig indsats.

Viborg Kommune

Udførte projekter i 2025

Skibelund Bæk

- Udlægning af dødt ved
- Nedramning af pæle
- Halvfældninger
- Strækning: ca. 700 meter

Hedemøllebæk

- Udlægning af store skjulesten
- Udlægning af dødt ved
- Nedramning af pæle
- Strækning: ca. 400 meter

Monitorering

- Foretaget monitoreringer i flere vandløb.

Projekter planlagt til udførelse i efteråret 2026

Hedemøllebæk (Hjermind Krat)

- Strækning: ca. 1,4 km
- Udlægning af 20 tons skjulesten (Ø 30-40 cm)
- Nedramning af 300 robiniapæle
- Halvfældninger
- Udlægning af dødt ved

Hedemøllebæk (nedstrøms Hedemølle Efterskole)

- Strækning: ca. 540 meter
- Udlægning af 11 tons skjulesten (Ø 30-40 cm)
- Halvfældninger
- Udlægning af dødt ved

Skibelund Bæk (Skibelund Grundejerforening)

- Strækning: ca. 650 meter
- Udlægning af 5-6 tons skjulesten (Ø 30-40 cm)
- Halvfældninger
- Udlægning af dødt ved

Skibelund Bæk (opstrøms Skibelundvej)

- Udlægning af 8 tons skjulesten (Ø 30-40 cm)
- Etablering af 3 gydestryg ved udlægning af 12 tons gydegrus

Madekilde, tilløb til Hedemøllebæk

- Etablering af 6 gydestryg
- Udlægning af 16-18 tons gydegrus

Favrskov Kommune

Udførte projekter i 2025

Brandstrup Bæk

- Udlægning af 18 tons skjulesten (Ø 30-40 cm)
- Udlægning af dødt ved
- Halvfældninger

Monitorering

- Monitorering af hele Brandstrup Bæk.

Projekter i 2026

Lilleåen ved Damsbro

- Udlægning af 18 tons skjulesten (Ø 30-40 cm)
- Strækning: ca. 380 meter

Lilleåen ved Hinnerup

- Udlægning af 36 tons gydegrus fordelt på 3 nye gydestryg
- Etablering af fiskeskjul ved udlægning af 5 tons skjulesten

Lilleåen ved Laurbjerg

- Udlægning af 20 tons skjulesten (Ø 50-70 cm)
- Strækning: ca. 900 meter

Lilleåen ved Hinnerup Renseanlæg

- Etablering af 3 gydestryg
- Udlægning af ca. 36 tons gydegrus
- Nedramning af pæle
- Udlægning af 3-5 tons skjulesten

Kollerup Bæk

Nyetableret strækning

- Udplantning af vandløbsplanter
- Strækning: ca. 250 meter

Nedstrøms Ødumvej

- Udlægning af dødt ved
- Halvfældninger
- Øvrige habitatforbedringer
- Strækning: ca. 200 meter

Brandstrup Bæk ved Ulstrup

- Etablering af 3 gydestryg ved udlægning af 18 tons gydegrus
- Udlægning af 6 tons skjulesten (Ø 30-40 cm)
- Halvfældninger
- Udlægning af dødt ved
- Strækning ca. 450 meter

Monitorering

- Monitorering af hele Brandstrup Bæk
- To hele dages elfiskeri i samarbejde med DTU Aqua

Randers Kommune

Elbæk ved Langå

- Etablering af 6 gydestryg
- Udlægning af 16-18 tons gydegrus

Rismøllebæk

- Udlægning af 17 tons skjulesten (Ø 30-40 cm)

Svejstrup Bæk

- Udlægning af 20 tons skjulesten (Ø 30-40 cm)

- Udlægning af dødt ved
- Nedramning af robiniapæle
- Strækning: ca. 600 meter

Svejstrup Bæk (opstrøms Oust Mølle)

- Etablering af 3-4 gydestryg
- Udlægning af skjuletsen

Alling Å

- Udplantning af vandløbsplanter ved Nordic Waste
- Strækning: ca. 1,2 km

Ginnerup Bæk

- Sikring af faunapassage ved Gl. Aarhusvej
- Hævning af vandløbsbund ved udlægning af gydegrus
- Etablering af gydestryg
- Udlægning af ca. 36 tons grus

Ginnerup Bæk

- Udlægning af 6 tons skjulesten (Ø 30-40 cm)
- Udlægning af dødt ved

Samarbejde

De fleste projekter er gennemført som et samarbejde mellem kommunerne og frivillige borgere, primært fra:

- Bjerringbro og Omegns Sportsfiskerforening
- Langå Sportsfiskerforening
- Hadsten Lystfiskerforening
- Randers Sportsfisker Klub
- Lodsejere, lokale natur-interesserede, skoler mm.
- DTU Aqua
- Danmarks Sportsfiskerforbund

Kommunikation

Kommunikationen fra projektet til de frivillige, og foreningerne bag Havørreden Tilbage til Gudenåen, er foregået både med direkte mails til de involverede, fysiske møder samt gennem facebookgruppen "Havørreden Tilbage Til Gudenåen". Der opleves generelt meget stor bevågenhed om projektet og der mange delinger på SOME når der lægges nyheder op.

Positiv udvikling

- Generelt er alle medarbejdere ved at finde ud af hvem "Niels Åge" er
- Større nysgerrighed på vandløbs biodiversitet
- Anerkendelse af hvor meget der faktisk kan laves på kort tid
- Lystfiskerne tager godt imod projekterne og bidrager flot
- Generelt godt overblik over nye projekter og fremdriftsmuligheder

Fremtidige perspektiver

I Viborg Kommune har der gennem flere år været et godt samarbejde med de lokale lystfiskerforeninger i Karup Å-systemet. Kommunen har prioriteret dette samarbejde gennem god dialog, hurtig sagsbehandling samt ved at afsætte midler til indkøb af gydegrus, substrat m.m.

Et tilsvarende samarbejde bør kunne etableres i Gudenåen, og det anbefales, at alle tre kommuner arbejder aktivt med borgerinddragelse. Der er mange positive perspektiver i et sådant samarbejde. Dels får kommunerne hjælp til at gennemføre projekter, der direkte understøtter implementeringen af vandområdeplanerne, dels styrkes kontakten til lodsejerne, som i mange tilfælde har et tillidsfuldt forhold til de lokale lystfiskere. Desuden bliver et positivt samarbejde mellem forvaltning og borgere generelt positivt modtaget af byrådenes medlemmer.

Projektleder er i dialog med foreningerne om at få et varigt samarbejde til at fungere og forventer at være tovholder på etableringen af dette samarbejde i regi af ”Gudenå Sammenslutningen”

Konkret anbefales følgende:

- Prioritering af hurtig sagsbehandling af projekter foreslået af foreningerne.
- Tilknytning af navngiven medarbejder for faglig sparring til de frivillige.
- Økonomisk støtte til projekterne.
- Afholdelse af årlige dialogmøder med fokus på prioriteringer og fælles indsatser.

Samlet vurdering

Projektet Havørreden Tilbage til Gudenåen har i perioden 2025-2026 omfattet omfattende restaurering af vandløb i Viborg, Favrskov og Randers Kommuner. Indsatserne har primært bestået af udlægning af gydegrus, skjulesten, dødt ved, plantning af vandløbsvegetation samt monitorering af fiskebestandene. Projekterne er i vidt omfang gennemført i samarbejde med lokale lyst- og sportsfiskerforeninger og bidrager samlet til at forbedre leve- og gydeforholdene for havørred og øvrige fiskearter i Gudenåsystemet.

Projekterne kan ikke umiddelbart monitoreres for konkrete forbedringer, da fiskebestandene udvikler sig relativt langsom, men det forventes, at især etablering af skjul og ”rod i vandløbene” vil sikre en betydelig overlevelse for yngel og ældre ørreder.

DTU Aqua følger projektet nøje og bidrager med solid faglig bistand.

September 2026/Niels Åge Skovbo